

Mødet den 23. Juni 1913.

Fraværende: Mikael Johansen.

1. (J. Nr. 23²—1913). Regnskab for **Aarhus Museums Bygninger** for 1912—13.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 612—1913). Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at der er meddelt Lærerinde Johanna Iversen **Afsked med Pension** paa Grund af Alder fra 31. Juli d. A. at regne.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 175—1913). Cirkulære af 2. Juni 1913 fra Indenrigsministeriet om Foretagelse af **Valg af Maskinsynsmænd** i Henhold til Lov af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v.

Formanden meddelte, at der efter den ny Lov skulde vælges en Maskinsynsmand og en Suppleant for hvert Sogn, og at i Øjeblikket i Henhold til Loven af 12. April 1889 Fabrikant Krogh var Tilsynsmand og Smedemester Bischoff Suppleant.

Christensen mente, at det maaske vilde være formaaltstjenligt at dele Byen i 2 Kredse med Hensyn til Maskintilsynet, og at det af den Grund, og fordi det nuværende Tilsyn vist var

ret mangelfuldt, vilde være heldigt at nedsætte et Udvalg til at undersøge og overveje Sagens Ordning.

Formanden bemærkede, at det mangelfulde ved Tilsynet maatte falde paa den ældre Lovs Kappe, og at Hensigten med den ny Lov vel netop var at afhjælpe Manglerne. Muligvis var der Grund til at dele Byen i flere Kredse, men man kunde vel ogsaa indtil videre foretage Valget og saa se, hvor stort Arbejdet blev.

Mousten gjorde opmærksom paa, at der maatte vælges 4 Tilsynsmænd, hvis der skulde være 1 for hvert Sogn. Iøvrigt vilde det vist være rigtigst at henvise Sagen til et Udvalg.

Formanden berigtigede sin første Meddelelse derhen, at der skulde vælges 1 Maskinsynsmand i hver Kommune.

Magnus Nielsen troede ikke, at det hidtilværende Tilsyn nogen Sinde havde været i Funktion, idet det vistnok ikke skulde træde til, uden der var sket Skade. Efter den ny Lov skulde Tilsynet derimod sikkert mere være til Beskyttelse, hvorfor der var al Grund til at have Byen delt i 2 Kredse.

Formanden troede, at Forskellen mellem den gamle og den ny Lov væsentlig bestod deri, at der var flere Maskiner inddraget under Tilsynet efter den ny Lov end efter den gamle, men at Loven iøvrigt nærmest angik Landet. Paa Forhaand var det imidlertid vanskeligt at sige noget bestemt om Lovens Virkeomraade, saa det vilde sikkert være rigtigst at lade et Udvalg gaa Loven igennem.

Magnus Nielsen foreslog at indvælge Hr. Møller i det paatænkte Udvalg.

Jakob Jensen foreslog at vælge Formanden

og henstillede til Udvalget at konferere med Fabrik-inspektøren.

Der nedsattes et Udvalg bestaaende af Formanden, Christensen og Møller.

4. (J. Nr. 196—1913). Meddelelse fra Bestyrelsen for »Det kommunale Andelsselskab **Aarhus-Randers elektriske Bane**« om, at der er rettet Anmodning til Kommissarius om at foranledige afholdt en Besigtigelsesforretning for at faa fastslaaet Stationers og Holdepladsers Beliggenhed samt Banens Indførelse i Aarhus og i Randers, samt Anmodning til Byraadet om at give Møde ved Hammelbanen c. 9. Juli d. A. Kl. 9 Formiddag til Forhandling med Bestyrelsen og Ingeniøren om Raadets Ønsker og Krav med Hensyn til den eventuelle Stationsplads.

Henvistes til et Udvalg bestaaende af Formanden og Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

5. (J. Nr. 191—1913). Andragende fra Foreningen af Grundejere og næringsdrivende i nordre Bydel om at **den elektriske Bane fra Aarhus til Randers** maa blive lagt saa nær Byens Nord- og Nordvestgrænse som muligt og Forbindelsesspor fra den eventuelle Station ved Christiansbjerg ført ind gennem Nørrebrogade.

Henvistes til det under Punkt 4 nedsatte Udvalg.

6. (J. Nr. 196—1913). Andragende fra Beboere paa Christiansbjerg om at **den elektriske Bane fra Aarhus til Randers** fra Vejlbjy føres i en saa nordlig Retning mod Christiansbjerg som muligt.

Henvistes til det under Punkt 4 nedsatte Udvalg.

7. (J. Nr. 177—1913). Andragende fra Foreningen til Aarhus og Omegns Forskønnelse om Tilskud

fra Kommunen til **Udsmykning af Vesterbros Torv.**

M a g n u s N i e l s e n meddelte, at Foreningen havde faaet 1000 Kr. stillet til Raadighed af private til Udsmykning af Vesterbros Torv efter dettes Brolægning og selv var villig til at tilskyde 500 Kr. i samme Øjemed, hvis Kommunen ligeledes vilde yde 500 Kr., samt at Brolægningsudvalget indstillede at bevilge de 500 Kr. paa det Vilkaar, at Projektet blev fremsendt til Byraadets Approbation.

F o r m a n d e n spurgte, om Brolægningsvæsenet havde en Konto at afholde Udgifter paa.

M a g n u s N i e l s e n oplyste, at Brolægningsvæsenet ikke havde nogen Konto, hvoraf Beløbet kunde tages. Maaske vilde det være rigtigst, at den Slags Sager kom ind under Forskønnelsesudvalget, i Stedet for at de nu hørte under Brolægningsudvalget.

J a k o b J e n s e n troede det rigtigst i Dag at indskrænke sig til at give Tilsagn om at yde Beløbet og saa opføre dette paa næste Aars Budget.

Byraadet erklærede sig villigt til at udrede det ommeldte Beløb, saaledes at Sagen henvises til næste Budgetbehandling.

8. (J. Nr. 197—1913). Meddelelse fra Generaldirektionen for Statsbanerne om, at der intet er til Hinder for Flytning af det nuværende og **Anbringelse af et nyt Rækværk paa Brobanen i Broen for Frederiksalles paa Vilkaar:**

1. at Hullerne for de nuværende Rækværkssceptrer gennem Planker og Tømmer proppes,
2. at Anbringelsen iøvrigt sker efter Statsbanernes Anvisning,

3. at Statsbanernes Udgifter ved Vagthold m. m. godtgøres disse efter Regning, og
4. at Udgifterne ved Vedligeholdelse af Rækværkerne derunder ogsaa Udgifterne ved at fjerne og genanbringe disse ved Statsbanernes Udveksling af Tømmer og Planker bliver Statsbanerne uvedkommende.

Fra Brolægningsudvalget forelæa Indstilling om at godkende de af Statsbanerne stillede Vilkaar samt Forslag til Anbringelse af Rækværkerne.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 133—1913). Skrivelse fra Bestyrelsen for den kommunale Hjelpekasse angaaende **fattige Feriebørns Beklædning**, saalydende:

»Efter at have modtaget det ærede Byraads Svarskrivelse paa Bestyrelsens Forespørgsel angaaende den Ordning, hvorefter Uddelingen af Midlerne til Beklædning af fattige Børn — og saa til Ferierejser — skulde foregaa, har Bestyrelsen paabegyndt Behandlingen af de indkomne Andragender med den forestaaende Ferie for Øje.

I Overensstemmelse med den af det ærede Byraad tiltraadte Ordning har Bestyrelsen henvist de Forældre, der erholder fast Understøttelse af Fattigvæsenet, til at søge Hjælpen hos dette.

Udvalget for Fattigvæsenet har imidlertid — efter Opgivende fra Andragerne — fuldstændig afvist disse, hvilket atter har ført til, at de paagældende paany har henvendt sig til os og været højst ulykkelige over, at deres Børn ved denne Afvisning er afskaaret fra i Aar at kunne komme ud i Ferien.

Bestyrelsen, der i Henhold til Hjelpekasse-loven er afskaaret fra at yde Hjælp i de om-

handlede Tilfælde, skønner ikke rettere, end at der her begaas en Uretfærdighed mod de paa-gældende Børn, og tillader sig derfor at henstille til det ærede Byraad, at der træffes Foranstaltninger til, at alle fattige og trængende Børn — ogsaa de under Fattigvæsenet hørende — kan komme i Betragtning i Aar som tidligere Aar med Hensyn til Hjælp til Beklædning til Ferierejser.«

Fra Fattigudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Da Fattigloven (§ 29) ikke hjemler Ret til Uddeling af Beklædning i Anledning af Ferierejser, og da der i Særdeleshed for de Børns Vedkommende, hvis Forældre ere forsørgelsesberettigede i andre Kommuner, i hvert enkelt Tilfælde skulde indhentes Forsørgelseskommunens Tilladelse, kan Fattigvæsenet ikke paatage sig at yde omskrevne Hjælp, hvilket Hjælpekasserne formentlig heller ikke ere berettigede til, naar der søges delvis Refusion fra Statskassen.«

P. J e n s e n bemærkede, at der i og for sig ikke var noget at tilføje til Fattigudvalgets Erklæring, som han oplæste. Den sidste Bemærkning i Erklæringen kunde Udvalget maaske have sparet sig at komme med, men det havde dog fundet det rigtigt at tilføje den, fordi Hjælpekassens Bestyrelse var saa ivrig.

M a r t h i n H a n s e n var klar over, at Fattigvæsenet havde juridisk Ret til at afvise disse Begæringer, men vilde gerne vide, hvem man saa skulde henvise de paa-gældende Børn til, da Hjælpekassen jo ikke maatte give dem den nødvendige Beklædningshjælp. Da Taleren i sin Tid sad i Fattigudvalget, var den Slags Begæringer aldrig blevet afvist, og der var aldrig blevet gjort

Indvending fra nogen Kommune i Anledning af Refusion af de Beløb, det drejede sig om. Taleren henstillede at finde en Form, hvorefter man kunde give de fattige Børn de Klæder, de havde Brug for for at kunne komme ud i Ferien.

Kjeld Sørensen udtalte, at Fattigudvalget ikke var enigt i Sagen. Hjælpekassens Bestyrelse havde forleden spurgt Byraadet, hvorvidt de 2500 Kr., som var blevet bevilget til Beklædning af fattige Børn, skulde uddeles efter Kassens almindelige Regler, og hertil havde Byraadet svaret ja. De Forældre, som fik Fattigunderstøttelse, og som ønskede Tøj til deres Børn, maatte saa henvende sig til Fattigvæsenet derom. I Onsdags havde saaledes 2 Familier henvendt sig, den ene fik bevilget Tøj til Børnene, den anden ikke. Taleren syntes, at Sagen meget vel kunde behandles saaledes, at de Børn kunde faa Tøj, som trængte dertil. Fattigudvalget bevilgede ofte Tøj til Børn; men som Sagen nu laa, vilde de Børn, der trængte aller haardest til at komme ud i i Ferien, blive ganske udelukket, fordi de ikke kunde faa Tøj. Iøvrigt havde Taleren ikke faaet Indtryk af, at Fattigudvalget var imod at give Tøj til Feriebørn, før Hjælpekassens Skrivelse var kommet. Der henvistes til flere Tilfælde, hvor der skulde være blevet nægtet fattige Feriebørn Tøj, men Taleren kendte dog kun et enkelt. Det var klart, at der altid kunde findes en eller anden Paragraf, hvorefter det vilde være tvivlsomt, om Fattigvæsenet kunde bevilge Tøj til Feriebørnene, men det forekom Taleren, at den Maade, Hjælpekassen brugte, og hvorefter man ikke heftede sig ved den enkelte Paragraf, var den rigtige. Havde Fattigudvalget givet den lille Bevilling, der i det omtalte Tilfælde tiltræng-

tes, var Sagen aldrig blevet til noget. Taleren forstod i det hele taget ikke, at denne Sag var blevet slaaet op til noget stort, saa han vilde foreslaa, at Byraadet henstillede til Fattigudvalget at bevilge de nødvendige Beløb til Beklædning af fattige Børn. Fra andre Kommuner vilde der sikkert aldrig blive rejst Indvending mod at refundere disse Beløb. Vel vilde Foranstaltningen give Fattigvæsenet en Del Arbejde, men skønt Kontoret i Forvejen var overbebyrdet, burde man se bort derfra, da det dog drejede sig om at faa de fattige Børn ud i Ferien i størst mulige Udstrækning.

Harald Jensen hævdede, at det ikke kunde gaa an at afskære de aller fattigste Børn fra at komme ud paa Landet i Ferien. Taleren var meget forbavset over, at Sagen var blevet rejst af Fattigudvalget. Hvis disse Bevillinger til Beklædning af fattige Børn var ulovlige, havde de skiftende Fattigudvalg i de sidste 20 Aar gjort sig skyldig i samme Ulovlighed, da det ofte var sket, at de havde givet smaa Ekstrabevillinger til Tøj til Børn, der skulde ud i Ferien, og der var aldrig saavidt Taleren bekendt sket Ophævelse derover fra andre Kommuner. Taleren kendte særdeles vel Fattiglovens § 29, som Hr. P. Jensen paaberaabte sig, men han kunde aldeles ikke se, at denne Paragraf forbød at give Tøj til fattige Børn, som trængte dertil. Ganske vist stod der i § 29 intet om Tøj til Feriebørn, men der stod, at de fattige ikke maatte savne det nødvendige, og at Fattigvæsenets Bestyrelse maatte bestemme, hvorledes Hjælpen skulde ydes, og i § 43 stod endvidere, at Understøttelsesmaaden skulde bestemmes af Bestyrelsen uden Hensyn til, om de trængende var forsørgelsesberettigede i Kommu-

nen eller ej. Den Fortolkning af § 29, som Fattigudvalgets Flertal var kommet til, syntes meget haartrukken, saa Taleren vilde gerne, om Udvalgets Formand vilde sige, hvor i § 29 det blev forbudt at give Tøj til fattige Børn, der trængte dertil. Efter § 29 skulde de fattige forsynes med de nødvendige Klæder og trængte de til saadanne i Ferietiden, skulde de følgelig have dem. Udvalget burde tage Sagen tilbage til ny Overvejelse og være lige saa human som alle tidligere Fattigudvalg. Hjælpekassen kunde ikke beklæde de Børn, hvorom der her var Tale, det havde Byraadet selv forbudt den, og følgelig maatte Fattigvæsenet træde til. Det kunde slet ikke gaa an, at Aarhus Kommune blev udskreget som inhuman overfor Smaaafolds Børn.

P. J e n s e n formodede, at Hr. Harald Jensen var enig med Taleren i, at Hjælpekassen ikke kunde anvende det Beløb, der var blevet bevilget den til Feriebørns Beklædning, i det Øjemed i hvilket det var blevet bevilget. Vilde Hjælpekassen alligevel gøre dette, blev det dets egen Sag, men efter Talerens Mening var der langt bedre Brug for disse Penge paa anden Vis i Hjælpekassens Administration. Der var intet til Hinder for, at Hjælpekassen kunde overtage Arbejdet med fattige Feriebørns Beklædning, men saa maatte de dertil bevilgede Penge administreres i et særligt Fond uafhængigt af den Hjælpekassehjælp, der ønskedes Tilskud til fra Statskassen. Intet Medlem af Byraadet havde Anledning til at bebrejde Fattigudvalgets Flertal, at det ikke var human overfor de fattige, men naar der taltes om, at det var de aller fattigste Børn, som ikke kunde faa Tøj, vilde Taleren dog sætte et Spørgsmaalstegn ved saadanne Udtalelser. En Familie havde saaledes af Fattigvæsenet i et Aar faaet over 2000 Kr., en an-

den over 1700 Kr., saa det var aldeles ikke sikkert, at de, der fik af Fattigvæsenet eller Hjælpkassen, var de aller fattigste. Det store Gros af Smaaahaandværkere vilde der være mere Plan i at give en lille Præmie, fordi de svarede enhver sit. Det var blevet slynget Fattigudvalget i Ansigtet af en 22aarig Mand, at han lige saa godt kunde faa Huslejhjælp som saa mange andre, der ikke trængte til det. Uddelingen af Tøj til Feriebørn kunde Fattigudvalget ikke have noget at gøre med. Trængte de fattigunderstøttedes Børn til Tøj, hjalp Udvalget dem til Rette, saa de kunde faa det billigt og godt, men at give Tøj til Ferierejser til Børn, der boede i en By som Aarhus, hvor der var let Adgang til Skov og Strand, var ikke en Opgave for Fattigvæsenet.

Simon sen havde nu hørt Ferierejser fremstillet som en Luksus, der ikke var værd at ofre noget paa, men vilde dog gøre opmærksom paa, at denne Anskuelse var stridende mod den Opfattelse, der over alt var til Stede hos Folk med en lille Smule human Følelse. Børns Ferierejser var anerkendt som en Nødvendighed af Staten, idet denne naturligvis ikke gav Børnene Fribilletter til Jernbanen blot for at gøre dem en Fornøjelse, men fordi det var af Betydning for deres Sundhed en Tid at komme under bedre Forhold og faa en bedre Forplejning. Hr. P. Jensen havde talt om den lette Adgang her i Byen til Skov og Strand, men Taleren indsaa ikke, hvad det kunde nytte Børnene, naar de ingen Mad fik. Det sociale Moment i Sagen var at faa Børnene under andre Forhold og faa dem givet en god Forplejning, og naar Staten til dette Formaal kunde give Fribilletter i meget stor Udstrækning, ja Billetter til 15—20 Kr. Stykket, saa kunde Fattigvæsenet vel

ogsaa give de nødvendige Klæder til Børnene, hvad sikkert ingen i Indenrigsministeriet vilde gøre Ophævelse over. Hr. Harald Jensen havde sikkert Ret i sine Udtalelser om Fattigloven, men Hr. Harald Jensens Erfaring paa dette Omraade var vel ogsaa nok saa grundfæstet som Hr. P. Jensens. Med en lille Smule god Villie og godt Hjertelag for de fattige Børn vilde det være let at komme uden om Vanskelighederne i denne Sag, men med Vrangvillie kunde der naturligvis let rejses Betænkeligheder. Det var ret vanskeligt at se, hvorfor Fattigudvalgets Flertal vilde gøre det vanskeligt for Hjælpekassen at administrere de 2500 Kr., der var bevilget til fattige Børns Beklædning. Taleren kunde i hvert Fald ikke se andet, end at Fattigudvalgets Flertal havde til Hensigt at gøre Indenrigsministeriet opmærksom paa, at Hjælpekassen paa dette Punkt var inde paa noget, der ikke var helt lovmedholdeligt. At det Beløb, der tidligere var blevet bevilget til Feriebørns Beklædning, var blevet delt, saaledes at Hjælpekassen kun havde faaet 2500 Kr. til dette Øjemed, var sket under Forudsætning af, at Fattigudvalget tog sig af de Børn, hvis Forældre var under Fattigvæsenet. Hjælpekassens Bestyrelse var enig i, at naar der kun var Tale om Børn, der virkelig trængte, var der intet i Vejen for, at Bevillingen kunde gaa ind under Kassens almindelige Midler. Naar Pengene kun blev anvendt til trængende Børn, kunde der ikke rejses nogen Bebrejdelse mod Hjælpekassen. Skulde der imidlertid blive rejst Vanskeligheder, vilde Taleren foretrække at unddrage det Beløb, der medgik til Feriebørns Beklædning, fra den almindelige Refusion, og saa var der naturligvis intet i Vejen for, at Hjælpekassen ogsaa kunde tage sig af de fattigunder-

støttede. Taleren kunde ikke se, hvorfor der skulde rejses Indvendinger, og saa heller ingen Grund til at lave et stort Spørgsmaal af denne selvfølgelige Sag.

Harald Jensen bemærkede, at Hr. P. Jensen trods Talerens Spørgsmaal ikke havde sagt noget om, hvor det stod, at Fattiglovens § 29 forbød at give Børn de nødvendige Klæder. Sagen var da ogsaa, at der intet som helst stod derom i Fattigloven. Derimod havde Hr. P. Jensen talt om, at Fattigvæsenet blev misbrugt, men det var noget, man udmærket godt kendte i Forvejen, og Hr. P. Jensen vilde sikkert ogsaa efterhaanden erfare, at Fattigudvalget i mange Tilfælde stod ret hjælpeløs overfor de Angreb, der blev rettet mod Fattigvæsenet. Det nye var, at Fattigvæsenet hidtil ikke havde nægtet at hjælpe, naar en Moder kom og bad om det nødvendige Tøj til sine Børn, for at de kunde komme ud paa Landet, og der ellers var Grund til at hjælpe. Det var det, Fattigvæsenet nu vilde, men det vilde Taleren protestere imod. Det var en god Ordning, at Hjælpekassen tog sig af dem, der hørte under den, og Fattigvæsenet af dem, der hørte det til, for hver kendte bedst sine, saa Mulighederne for Misbrug blev saa smaa som muligt. Der var aldeles ikke Tale om at gøre Feriebørns Beklædning til en særlig Opgave for Fattigvæsenet, men kun om, at dette skulde give de fattige Børn Tøj, naar de trængte dertil, og derved yde en Hjælp til, at disse Børn kunde komme lidt ud under andre og bedre Forhold. Det var meget rigtigt, at her var let Adgang til Skov og Strand, men det var ikke det samme for Børnene at gaa ud i Skoven som at komme paa Landet bort fra de hjemlige Forhold og faa bedre og rigeligere Mad. Hele

Sagen drejede sig i pekuniær Henseende ikke om store Sager, en 5--6 højst 10 Kr. i Ekstrahjælp vilde strække langt, og Talen var slet ikke om saa forfærdelig mange. Taleren fandt det højst mærkværdigt, at Fattigudvalget ikke havde ordnet denne Sag administrativt.

Kjeld Sørensen udtalte, at man af Hr. P. Jensens Oplysning om, at et Par Familier havde faaet henholdsvis 2000 Kr. og 1700 Kr. af Fattigvæsenet, kunde faa den Opfattelse, at Fattigvæsenet var meget flot anlagt. Dette var imidlertid langt fra Tilfældet, og Hr. P. Jensen vidste ogsaa meget vel, hvor store Familier det drejede sig om, men det havde Hr. P. Jensen glemt at fortælle. I Virkeligheden var det meget smaa Beløb, Fattigudvalget uddelte til hver enkelt, i Reglen 2 Kr. om Ugen pr. Barn, saa det var helt forbavsende, at Mødrene i det hele taget kunde faa det til at løbe rundt for de Penge. Det var rigtigt nok, at Misbrug kunde finde Sted, men netop derfor var det heldigt, at Hjælpekassen og Fattigvæsenet delte Arbejdet, saaledes at hver fik dem, de kendte bedst til. Derved sikredes man dog noget imod Misbrug.

Møller troede, man begik en lille Fejl ved at slaa to Sager sammen, idet der baade var Tale om Feriebørns Beklædning og om at give Tøj til fattige Børn, hvilket ikke var det samme. Hr. P. Jensen havde ogsaa udtrykkeligt sagt, at Fattigudvalget gerne hjalp Børn, der trængte til Tøj; men at Fattigudvalget skulde yde Tøj til Børn, for at de kunde komme ud paa Ferie- eller Fornøjelsesrejse, var noget ganske andet. Det var i det hele taget et Spørgsmaal, om Ferierejser var saa absolut nødvendige, som Hr. Simonsen syntes at mene. Taleren kunde i hvert Fald ikke, og han talte af Erfaring, erkende, at det for Sundhedens

Skyld var absolut nødvendigt at komme paa Ferierejse. Naar Hr. Simonsen havde talt om, at Staten gav Billetter, der kostede 15—20 Kr., maatte det være meget lange Rejser, Hr. Simonsen tænkte paa, og Billetter til 2. Klasse, for ellers kunde der aldeles ikke blive Tale om saa store Beløb. Det vilde næppe være heldigt at give Fattigudvalget et Tilhold som det, der laa i Hr. Kjeld Sørensens Forslag. Vanskeligheden bestod i at dømme om, hvorvidt Børnene var trængende eller ej, og det maatte man helst overlade til Udvalget selv at afgøre. Udvalgets Flertal var sikkert lige saa human som dets Mindretal, men det vilde kun give Pengene ud, naar det var nødvendigt, ellers ikke. Selv om Hr. Kjeld Sørensen mente, at en Fattigunderstøttelse paa 2000 Kr. til en Familie ikke var særlig stor, saa var en Sum af 2000 Kr. dog meget at give i Fattigunderstøttelse. Mange store Familier udenfor Fattigvæsenet havde ikke nær saa meget at leve af. Diskussionen kunde passende sluttes med, at Byraadet sagde til Fattigudvalget, at det ligesom hidtil selvfølgelig maatte give Tøj til fattige Børn, der trængte dertil, men saaledes at Fattigudvalget ikke fik noget Paalæg, og at Tøjhjælpen ikke blev givet i Forbindelse med Ferie- eller Fornøjelsesrejser.

P. J e n s e n fandt, at Hr. Simonsen stillede Sagen paa Hovedet ved at sige, at Fattigudvalgets Flertal blandede sig i Hjælpekassens Anliggender, idet det jo netop var Hjælpekassen, der havde skrevet til Fattigudvalget og ikke omvendt. Hvis Byraadet vilde bære sig ad, som Hr. Simonsen havde gjort sig til Talsmand for, behøvede det blot at bevilge de fornødne Penge og lade Hjælpekassen administrere dem, hvilket Kassen meget vel kunde gøre, naar der for dette Beløbs Ved-

kommende ikke blev forlangt Refusion af Statskassen; men Fattigudvalget ønskede ikke at søge Refusion for Penge, der ikke var givet ud efter Lovens Bestemmelse. De fattige, som søgte Fattigvæsenet, skulde have det nødvendige til Livets Ophold, men det vilde være ganske urigtigt at bevilge dem Penge til Ferierejser. Taleren kunde vedblivende henholde sig til Fattigudvalgets Erklæring og ventede selvfølgelig ikke, at Udvalget skulde faa noget Paalæg fra Byraadet, naar det gjorde sin Pligt, og den kendte det i Forvejen. Det foreliggende Tilfælde havde mere vidtrækkende Betydning, end man vistnok anede hvis man skulde holde sig indenfor Lovens Grænser.

Marthin Hansen syntes ikke, Spørgsmaalet var saa stort, at der var Grund til at tage altfor højtideligt paa det. De 6 Aar, Taleren havde siddet i Fattigudvalget, havde det i hvert Fald kun drejet sig om Bagateller til Beklædning af Feriebørn. Endelig var Fattigudvalget den Institution, som var bedst egnet til at afgøre, om Børnene skulde have Tøj eller ej. Det var rigtig nok, at man i Aarhus havde let Adgang til at komme ud i Solen, men det hjalp næppe Børnene meget, naar de manglede Mad. At komme ud paa Landet i 14—30 Dage og faa god og rigelig Mad havde derimod den allerstørste Betydning for Børnene. Det var under alle Omstændigheder ikke Børnenes Skyld, at Forældre fik 2000 Kr. i Fattigunderstøttelse, saa Taleren vilde bestemt protestere imod, at Børnene kom til at lide for Forældrenes Skyld. Taleren anbefalede at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget.

Simonsen skulde ikke spille Tiden længere ved at diskutere med de Herrer Møller og Jensen. De Herrer var jo Højremænd, saa deres Anskuel-

ser kendte man. Højre havde ingen Andel i de humane Love og havde altid været hjerteløs. Dette fik man yderlig Bekræftelse paa, da Højre nylig fik Enkeloven halveret. Taleren var aldeles ikke i Tvivl om Hensigten med de Herrers Udtalelser, men da Hr. Marthin Hansens Udtalelser vidnede om, at Hr. Hansen havde Hjertelag for de fattige, vilde de Herrer næppe vinde nogen Sejr i denne Sag, som Staten ansaa for saa betydningsfuld, at den bevilgede fri Rejser uden nogen Begrænsning. Naar Hr. Møller tvivlede om, at der ogsaa var Tale om Billetter til 15—20 Kr., kunde Hr. Møller blot regne ud, hvad Tur og Retur fra f. Eks Aalborg til Sakskøbing kostede for en Billet til en Voksen, og de 12—14 Aars Børn skulde jo benytte saadan Billet.

H a r a l d J e n s e n skulde ikke have taget Ordet i denne Sag, hvis der ikke ud af Fattigvæsenets Erklæring havde lyst en principiel Uvilie mod de ferierejsende Børn. Taleren havde ikke i Sinde at gøre Fattigvæsenet til et Kontor for fattige Børn, men han vilde bestemt forlange, at Udvalget skulde overveje hvert enkelt Tilfælde og skønne om, hvad der var Ret og rigtigt. Til Hr. Møller vilde Taleren sige, at Hjælpen ikke alene blev givet til de ferierejsende Børn, men ogsaa til deres Moder, idet det betød en pekuniær Støtte for en Moder med 5—6 Børn at faa dem anbragt paa Landet en Tid. Naar en saadan Moder henvendte sig til Fattigvæsenet om Tøjhjælp til hendes Børn, havde Fattigudvalget til Opgave at undersøge, om hun virkelig trængte til Hjælp, og viste dette sig at være Tilfældet, vilde næppe noget Medlem af Byraadet være med til at nægte Hjælpen. Der var sikkert saa megen Humanitet paa Landet, at ingen Hjemstedskommune vilde sige

noget dertil, det var i hvert Fald ikke sket endnu. Maaske vilde det være rigtigt ikke at vedtage nogen Udtalelse overfor Fattigudvalget, men nøjes med at anmode dettes Flertal om at tage Diskussionen til Efterretning.

Christensen mente, at Hr. P. Jensen var klar over, at Byraadets Flertal vilde optræde human i denne Sag, og at Hr. P. Jensen derfor skød sig ind under Bestemmelsen om Statskassens Tilskud. Hr. P. Jensen behøvede imidlertid næppe at bebrejde sin Samvittighed noget i den Retning, naar Hjælpen kun blev givet til virkelig trængende. Naar Børnene trængte til Tøj, havde deres Forældre Ret til at ønske de nødvendige Klædningsstykker, enten det var Juletid eller Sommerferie. Vel havde man i Aarhus let Adgang til Skov og Strand, men for en Familie med mange Børn betød det meget at kunne faa Flokken ud paa Landet en Maanedstid. Taleren talte i den Henseende af Erfaring og vidste, hvilken betydelig Lettelse det var at slippe Børnene ud til en god kraftig Føde i en Maanedstid. Der taltes om Familier, der havde faaet 2000 Kr. og 1700 Kr. om Aaret i Fattigunderstøttelse, og om Folk, der ikke vilde bestille noget, men naar en Mand henvendte sig til Fattigvæsenet, og han var rask og virkelig kunde bestille noget, men ikke vilde, saa vidste Udvalget vel, hvor det kunde sende ham hen at lære det. Taleren henstillede til Udvalget at tage Diskussionen til Efterretning.

Møller bemærkede, at Hr. Simonsen var meget højt oppe, da han talte om Højre. Taleren troede imidlertid, at hvis man regnede med, at Højre var inhuman, hvor Socialdemokraterne var humane, saa regnede man fejl. Da Alder-

domsloven blev vedtaget, var Socialdemokraterne i hvert Fald ikke meget humane. Man havde absolut ikke Lov til at sige, at Højre tog noget fra de fattige Børn, for det havde Højre bevisligt aldrig gjort, men det lod nu til, at Sagen skulde gøres til en Partisag.

P. J e n s e n havde haft en Anelse om, at Sagen skulde gøres til en Partisag, for ellers var det ret uforstaaeligt, hvorledes Hjælpekassen øjeblikkelig kunde sende sin Skrivelse til Fattigudvalget, umiddelbart efter at dette havde holdt Møde om Sagen. Taleren havde deraf faaet det Indtryk, at Hjælpekassen var saa hurtig i Vendingen, fordi den godt vilde administrere Pengene, uanset hvor de hørte hjemme. Fattigudvalget ønskede ikke nogen Vejledning om, hvorledes det skulde administrere Fattigvæsenet. Gjorde Udvalget ikke sit Arbejde godt nok, var der intet i Vejen for, at andre kunne komme til at forestaa Fattigvæsenet.

S i m o n s e n vidste ikke ret, hvad Hr. P. Jensen havde ment med sin Udtalelse om Hjælpekassens Bestyrelse, men hvis der skulde ligge en Insinuation i hans Ord, om at der skulde være lavet Rævestreger, kunde Hr. P. Jensen jo faa fuld Besked hos sine Partifæller i Kassens Bestyrelse, men skulde der i Hr. P. Jensens Ord ligge noget om, at nogle af Byraadets Socialdemokrater skulde have haft en Finger med i Spillet, saa var det ganske usandt som saa meget andet.

C h r i s t e n s e n vilde ligesom Hr. Simonsen henvise Hr. P. Jensen til at søge Oplysning hos sine egne Partifæller i Hjælpekassens Bestyrelse om, hvad der var sket.

J a k o b J e n s e n gjorde gældende, at det var af rent økonomiske Hensyn, at Byraadet

havde foretaget Delingen af de ferierejsende Børn, som søgte Tøjhjælp, mellem Hjælpekassen og Fattigvæsenet. Ønskede Hr. P. Jensen imidlertid en anden Ordning, kunde Byraadet give Hjælpekassen 5000 Kr., hvilket Beløb jo tidligere var medgaaet til Feriebørns Beklædning, og saa kunde Hjælpekassen administrere de 5000 Kr. for sig selv. Taleren henstillede at følge Hr. Harald Jensens Udtalelse om, at Fattigudvalget kunde tage Diskussionen til Efterretning. Kunde Udvalget saa ikke enes om at styre Sagen paa bedste Maade, kunde det komme med Forslag om at lade det hele overgaa til Hjælpekassen.

Formanden erindrede om, at Byraadet paa Hjælpekassebestyrelsens Forespørgsel, om de 2500 Kr. skulde administreres sammen med Kassens øvrige Midler, havde svaret ja. Hermed var det saa givet, at der ikke maatte ydes Hjælp af det nævnte Beløb til fattigunderstøttede. Taleren var ganske enig i, at der efter Fattiglovens § 29 intet var til Hinder for at give Hjælp til Børn, der manglede Klæder, i hvilken Anledning det end var. Det eneste, der saa var tilbage, var, om det vilde være uoverkommeligt for Fattigvæsenet at administrere Sagen, og dette Spørgsmaal vilde Taleren henstille til Byraadets Afgørelse.

Kjeld Sørensen tog sit Forslag tilbage.

Diskussionen toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 189—1913). Andragende fra Aarhus Sejlklub om **Bevilling af et Beløb til Ærespræmier til Kapsejladserne** den 29. Juni og 10. August.
100 Kr. bevilgedes.
11. (J. Nr. 210—1913). Fra Havneudvalget foreslaa følgende Indstilling angaaende et fra Hustømrer-

nes Fagforening modtaget **Varsel om Arbejdsstandsning ved Aarhus Havn for Tømrrernes Vedkommende** fra og med den 24. Juni d. A.:

»Idet Havneudvalget fremsender vedlagte, fra Hustømrrernes Fagforening modtagne Varsel om Arbejdsstandsning ved Havnen for Tømrrernes Vedkommende, skal man til Oplysning om Sagen meddele følgende:

Under 14. Januar d. A. modtoges fra Hustømrrernes Fagforening en Henstilling om, at der skulde betales Havnens Tømrrere i Almindelighed efter den af Kommunen fastsatte Time-løn, men ved alt Vandbygningsarbejde i Syd-Havnen efter private Arbejdsgiveres Løntarif med det efter Overenskomst med disse fastsatte Tillæg for saadant Arbejde, og saaledes at dette gives tilbagevisende Kraft, for den Tid, der har været arbejdet ved Syd-Havnen siden Arbejdets Begyndelse. — Hertil svarede Udvalget under 27. s. M., at man forment at have betalt Tømmerarbejde efter Overenskomst af 4. April 1911 og ikke at kunne lønne de ved Syd-Havnen arbejdende Tømrrere anderledes end efter denne Overenskomst.

Under 15. Marts besværede Fagforeningen sig atter over, at der til Tømrrerne ikke var betalt efter den mellem Arbejdsgiverforeningen og Hustømrrernes Fagforening afsluttede Overenskomst af 4. Marts 1911, nemlig 52 Øre pr. Time med 25 % Tillæg for Vandbygningsarbejde, altsaa 65 Øre pr. Time, men kun 61 Øre pr. Time og for to Skibstømrreres Vedkommende kun Løn som for almindelige Arbejdere d. v. s. 52 Øre pr. Time. Samtidig henstillede Foreningen, at der skulde betales Tømrrerne Værktøjsgodtgørelse som ved Gasværket. — Her-

til svarede Udvalget under 9. April, at man maatte henholde sig til den mellem Kommunen og Haandværkerne afsluttede Overenskomst af 4. April 1911, og at der om Værktøjsgodtgørelse intet forefindes heri.

Under 16. April stillede derefter Fagforeningen en Arbejdsstandsning i Udsigt, og under 6. Maj henviste Udvalget til den for Ordning af Uoverensstemmelser i Overenskomsten af 4. April 1911 § 3 anviste Fremgangsmaade, hvorefter Klager og Henstillinger skulle forebringes for og forhandles med Havneadministrationen af en af Havnens Tømreres Midte valgt Tillidsmand, hvilken Fremgangsmaade ikke er fulgt. I Gensvar herpaa foreslog Fagforeningen under 26. Maj et Møde med Havneudvalget, hvor en Tillidsmand for Havnens Tømrere og en Repræsentant for Fagforeningen skulde komme til Stede. Men under 16. d. M. henviste Udvalget atter til Overenskomsten, hvorefter der først skal forhandles mellem Havnens Tømreres Tillidsmand og Havneadministrationen.

Idet man efter det Foreliggende maa gaa ud fra, at Fagforeningen ikke ønsker at overholde Overenskomsten af 4. April 1911, hvilken Udvalget føler sig bundet til ikke at fravige, tillader man sig — idet man bemærker, at en Nedlæggelse af Arbejdet fra de faa ved Havnen arbejdende Tømreres Side ikke vil volde væsentlige Ulemper paa nærværende Tidspunkt — at forelægge Sagen for det ærede Byraad.»

F o r m a n d e n redegjorde for Sagen med Bemærkning om, at det af Indstillingen vilde ses, at det drejede sig om 2 Spørgsmaal, nemlig for det første, om Arbejdet ved den ny Havn gik ind under Overenskomsten mellem Byraadet og Kom-

munens Arbejdere, og for det andet, om denne Overenskomst var bindende for de Haandværkere, der i dette Tilfælde var Tale om. I Forbindelse med disse 2 Hovedspørgsmaal stod endvidere 2 Sidespørgsmaal, som man sikkert let kom over at afgøre, naar der blev Enighed om Hovedspørgsmaalene, nemlig om der skulde gives Værktøjs-godtgørelse, og om der skulde gives Bestemmelse fra de private Arbejdsgiveres Løntarif om Tillæg for Vandbygningsarbejde tilbagevirkende Kraft. Som det fremgik af Indstillingen havde Havneudvalget i det hele henholdt sig til Overenskomsten med Kommunens Arbejdere, og det vilde henstille til Byraadet at slutte sig til dette Standpunkt. Spørgsmaalet om, hvorvidt den nævnte Overenskomst var bindende for de paagældende Haandværkere, vilde Taleren bede Medlemmerne, specielt Hr. Samuelson, der paa Byraadets Vegne i sin Tid havde deltaget i de førte Forhandlinger, udtale sig om.

J a k o b J e n s e n vilde supplere Formandens Udtalelser med, at Havnens ledende Formand for lang Tid siden havde antaget 2 Tømrere som Arbejdsmænd, og at Tømrerne vilde have disse 2 Mand ind under deres Forening. De 2 Mænd var nu ikke mere i Havnens Tjeneste.

F o r m a n d e n kunde ikke tænke sig, at man skulde betale de 2 Mænd som Haandværkere, naar de arbejdede som Arbejdsmænd, kun fordi de været Haandværkere.

S a m u e l s e n gjorde opmærksom paa, at Lønudvalget ikke havde opfundet Tillidsmandsinstitutionen, men lært denne at kende fra Jernindustrien, hvor den havde vist sig at gøre udmærket Nytte. Da Overenskomsten anviste Ar-

bejderne at forhandle med Havneingeniøren ved en Tillidsmand, burde de have fulgt denne Vej.

Jakob Jensen oplyste, at Havneudvalget intet havde kendt til Sagen, før længe efter at den var begyndt.

Formanden bemærkede, at Sagen længe havde staaet paa, om der skulde forhandles mellem Arbejdernes Tillidsmand og Havneingeniøren, eller om der straks skulde tages en Mand med fra Arbejdernes Organisation.

Christensen troede ikke, de paagældende Arbejdere havde nogen Tillidsmand. Maaske var der ikke engang 5 Tømrere, saaledes at de kunde vælge en Tillidsmand, men i hvert Tilfælde stod der intet i Overenskomsten om, at de skulde vælge en. I en senere Paragraf i Overenskomsten stod der, at Tvistspørgsmaal skulde behandles efter Reglerne for faglig Strid, og da Tømmerne ingen Tillidsmand havde, vilde Taleren foreslaa, at man tilkaldte deres Organisation og forhandlede med den. I Overenskomsten stod der ganske vist intet om Værktøjsgodtgørelse, men Tømmerne ved Gasværket fik saadan Godtgørelse. Taleren havde hørt noget om, at man havde antaget de 2 Arbejdere som Arbejdsmænd for at kunne give dem en mindre Timeløn og saa anvendt dem som Tømrere. Var dette Tilfældet, var det klart, at de maatte have Tømmerløn. Taleren saa ikke rettere, end at Overenskomsten var gældende for alle Haandværkerne ogsaa dem ved den ny Havn, idet Maskinassistent Vinterberg havde haft Mandat til at forhandle paa samtlige Haandværkeres Vegne.

Jakob Jensen mente, at Arbejderne nok kunde have faaet Tid til at vælge en Tillidsmand, da Arbejdet havde varet i flere Maaneder. Tømmerne havde sikkert den Opfattelse, at de ikke

hørte under Overenskomsten, saa Taleren vilde henstille, at Sagen blev henvist til Lønudvalget, som saa kunde indkalde de paagældende Folk og høre deres Mening herom. Skulde Lønudvalget derefter komme til det Resultat, at Tømrerne skulde betales efter et andet Princip, vilde Havneudvalget næppe have noget derimod.

Formanden kunde godt gaa med til at henvise Sagen til Lønudvalget. Da Overenskomsten med Kommunen var en Maaned yngre end Overenskomsten med Arbejdsgiverne, syntes der ingen Tvivl om, at den var bindende for alle Kommunens Haandværkere. I Overenskomstens § 5 stod der, at Arbejderne skulde vælge en Tillidsmand, saa snart der var 5 Arbejdere ved samme Arbejde, og naturligvis var der 5 Tømrere ved Havnen. Samtidig med at man henviste Sagen til Lønudvalget, burde man udtrykkelig bemærke, at man ansaa Overenskomsten for gældende for de paagældende Folk.

Møller syntes ikke, det var værd at blande Lønudvalget i Sagen, som Havneudvalget nok selv kunde ordne.

Samuelson var ikke sikker paa, at der var 5 Tømrere ved Sydhavnen, men var der det, havde de ikke gjort Brug af deres Ret til at vælge en Tillidsmand. Taleren havde tidligere henledet Arbejdernes Opmærksomhed paa, hvilket Gode Tillidsmandsinstitutionen var for dem, og han vilde atter gøre det nu. Tillidsmandsinstitutionen gav en langt lettere Forretningsgang og var absolut til Gavn for Arbejderne, saa de burde ikke forsømme deres Ret til at vælge sig en Tillidsmand. Taleren oplyste, at Tømrerne ikke var spurgt direkte, da Forhandlingerne om Overenskomsten i sin Tid var blevet ført.

N. Joh. Laursen vilde anbefale, at Sagen blev ved Havneudvalget.

Formanden udtalte, at det ikke var ham magtpaaliggende, hvilket Udvalg Sagen blev henvist til, naar det blot blev slaaet fast, at Overenskomsten med Byraadet var gældende for de paa-gældende Folk, og at de altsaa skulde vælge en Tillidsmand. Fra Arbejdernes Side var det aldrig blevet anført, at de ikke var 5 Mand.

Christensen kunde ikke tiltræde Formandens Forslag. Naar Arbejderne ingen Tillidsmand havde, var der intet i Vejen for i dette Tilfælde at tilkalde deres Organisation, navnlig da Tømrerne ikke i sin Tid var blevet spurgt.

Formanden fandt det urigtigt, navnlig efter Hr. Samuelsens Udtalelse, straks at blande Organisationen i Sagen.

Jakob Jensen syntes ikke, man skulde tvinge Arbejderne til at benytte Tillidsmandsinstitutionen, naar de ikke ønskede det. Derfor vilde det være rigtigst at henvise Sagen til Lønudvalget.

Samuelson var ikke sikker paa, at der til daglig beskæftigedes 5 Tømrere ved Sydhavnen, og saa deri Grunden til, at der ingen Tillidsmand var blevet valgt.

Jakob Jensen hævdede, at der var mange flere end 5 Tømrere ved Sydhavnen, antagelig en 10—14 Mand, og at de havde været der længe.

Formanden ansaa det for bedst at henvise Sagen til Lønudvalget, da det lod til, at der skulde indhentes forskellige Oplysninger.

Simonsen mente at vide, at der ikke var Tale om de faste Tømrere, men kun om de periodisk antagne, og at disse ikke havde været 5, saaledes at der kunde vælges en Tillidsmand.

Jakob Jensen oplyste, at alle Tømrerne hørte under Overenskomsten, enten de var faste eller periodisk antagne.

Simonsen troede ikke, han tog fejl i, at Tømrernes Fagforening skelnede mellem dem, der skulde have de 225 Arbejdsdage, og dem, Striden drejede sig om.

Jakob Jensen hævdede, at de 225 Dage kun bestemte, om vedkommende skulde have Ret til Ferie og til at komme i Pensionskassen. Ønskede Tømrerne ikke at benytte Tillidsmandsinstitutionen, burde de være fri derfor, men da der forelaa 2 Strejkevarsler, vilde det sikkert være rigtigst at henvise Sagen til Lønudvalget.

Henvistes til Lønudvalget.

12. (J. Nr. 2¹² —1913). Skrivelse fra Justitsministeriet angaaende det tidligere behandlede Andragende fra Murermester J. P. Petersen om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21 og 11 for Ejendommen Spanien Nr. 15.** (Se B. Side 45).

Formanden meddelte, at Justitsministeriet anmodede om ny Udtalelse over Andragendet fra samtlige de vedkommende Myndigheder, altsaa Byraadet, Sundhedskommissionen og Bygningskommissionen, og at Anledningen hertil var den Protest, der var fremkommet fra Naboejendommens Ejer. Sundhedskommissionen havde nu lempet sin Stilling noget, idet den udtalte, at den efter Omstændighederne og under Hensyn til de fremkomne Oplysninger havde ændret sit Standpunkt derhen, at Sidebygningen for den Dels Vedkommende, som laa Øst for Køkkenerne i Sidehuset, kun opføres med Kælder, Stue, 1. og 2. Sal og afdækkes med fladt Tag, medens Bygningskommissionen stillede sig ganske objektivt, idet den ganske henstillede til Ministeriets Afgørelse, hvor vidt-

gaaende Dispensation, der burde meddeles, hvis Ministeriet ikke ansaa Ejendommen for en Hjørneejendom.

M a r t h i n H a n s e n forstod ikke Sundhedskommissionens Standpunkt, da Ændringen ikke vilde afhjælpe Ødelæggelse af Naboejendommen, der vedblivende vilde komme til at mangle Sol.

J a k o b J e n s e n var aldeles ikke sikker paa, at Ejendommen kunde betragtes som Hjørneejendom, da alt tydede paa, at Banen skulde nedlægges. I saa Tilfælde vilde Statsbanerne naturligvis sælge deres Grunde, og saa var Ejendommen ikke længere en Hjørneejendom. Dersom der ikke var Tale om at meddele nogen Dispensation, kunde Byraadet ikke blande sig i, at Naboejendommen blev ødelagt, men da der var det, burde Byraadet træde til, saa Taleren vilde henstille, at man henholdt sig til den sidst tagne Beslutning.

P. P e t e r s e n syntes ikke, man kunde lade en Nabo bestemme, hvilke Dispensationer der skulde gives. Da Naboen selv byggede sin Ejendom, maatte han kunne have forudset den Eventualitet, som nu indtraf, og rettet sig der efter. Det rigtigste vilde derfor være at slutte sig til Bygningskommissionens Erklæring.

Det vedtoges at henholde sig til Byraadets tidligere Erklæring i Sagen.

13. (J. Nr. 2²³—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens §§ 14 og 19** for Ejendommen Horsensgade Nr. 4.

Anbefaledes paa de af Bygningskommissionen stillede Vilkaar.

14. (J. Nr. 2²⁴—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 19** for Ejendommen Hjørnet af Horsensgade og Vejlegade.

Anbefaledes paa de af Bygningskommissionen stillede Vilkaar.

15. (J. Nr. 2²⁵—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 26** for Murermester O. Brandts Villa paa Strandvejen, Matr. Nr. 1 a af Bygrundene fra Marselisborg.

Anbefaledes.

16. (J. Nr. 2²⁶—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og fra Bygningsvedtægtens §§ 12 og 19** for Ejendommen Sct. Paulsgade Nr. 68.

F o r m a n d e n henlede Opmærksomheden paa, at Sundhedskommissionen i sin Erklæring udtalte, at den fandt Anledning til i videste Maal at forbeholde sig sin Stilling til den af Byraadet jævnlig benyttede Praksis at medregne Gadearealet til ubebygget Del af Grunden.

Anbefaledes paa de af Bygningskommission og Sundhedskommission stillede Vilkaar.

17. (J. Nr. 2²⁷—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og fra Bygningsvedtægtens § 19** for Ejendommen Sct. Annagade Nr. 41.

Anbefaledes paa de af Bygningskommission og Sundhedskommission stillede Vilkaar.

18. (J. Nr. 2²⁹—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens §§ 14 og 19** for Ejendommen Sct. Annagade Nr. 39.

Anbefaledes paa de af Bygningskommissionen stillede Vilkaar.

19. (J. Nr. 2³⁰—1913). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 14** for Ejendommen Ny Munkegade Nr. 8.

Anbefaledes.

20. (J. Nr. 1⁷—1913). Andragende om Approbation

paa **Udstykningsplan for Matr. Nr. 1101** af Bygrundene.

Anbefaledes.

21. (J. Nr. 88—1913). Fra Sygehusudvalget forelaa følgende Indstilling om forskellige **Forandringer ved Kommnehospitalet:**

»I Henhold til vedlagte Skrivelse fra Justitsministeriet af $23/4$ d. A. maa man antage, at Byraadets Andragende af $14/12$ f. A. om Stats-tilskud til de hidtilværende Epidemibygninger paa Kommnehospitalet som Tuberkuloseafdeling vil blive endelig bevilget paa Finansloven 1914—15.

Udvalget har dog ment, at det vilde være det rigtigste ikke at begynde Omforandring af Epidemibygningerne, forinden Bevillingen foreligger, men foreløbig benytte Bygningerne til almindelige medicinske Patienter, hvilket antagelig vil kunne ske fra 1. August d. A. samtidig med, at Dr. Rahlff træder i Funktion som Overlæge.

Til denne foreløbige medicinske Afdeling vil der imidlertid være at anskaffe noget Inventar. Da dette Inventar imidlertid senere overgaar til den egentlige medicinske Afdeling, har man ment at kunne foreslaa, at Inventaret anskaffes paa Konto »Nyanlæg paa Kommnehospitalet.«

I Henhold til medfølgende Specification vil der være at anskaffe for ca. 8500 Kr.

Efter at Marselisborg Hospital er taget i Brug, er der af ledige Senge paa Kommnehospitalet 12 i Forbindelse med den kirurgiske Afdeling. Disse 12 Senge skulde indgaa som et Led i denne Afdeling, hvilket haardt tiltrænges. Endvidere 20 Senge i Barak A —

denne Barak agtes nedlagt — samt ca. 60 Senge i de 2 Epidemibygninger. Disse Senge belægges foreløbig med almindelige medicinske Patienter, hvoraf 20 tages fra Barak B., der ligeledes foreslaas nedlagt, og ca. 40 fra Sct. Josephs Hospital.

Paa Sct. Josephs Hospital vil der herefter henligge ca. 60 af Kommunens Patienter (for største Delen tuberkuløse).

Det vil heraf ses, at det er paatrængende nødvendigt snarest at faa opført en medicinsk Afdeling, og Udvalget skal derfor tillade sig at andrage om Byraadets Bemyndigelse til at lade Arkitekt Frimodt Clausen udarbejde de nødvendige Planer og Overslag i saa Henseende.

Endvidere ønsker Udvalget Tilladelse til at lade Arkitekten udarbejde Planer vedrørende Forandring af Kommunehospitalets Laboratorium og Sektionsstue, Planer angaaende Opførelse af en Funktionærbolig, Udvidelse af Hospitalets Kontorer samt Forandringer vedrørende Hospitalets Vaskeri og Køkken.

Da Lov om Apotekervæsenet af 1913 tillader, at Kommunen selv tilbereder og forsyner de under Kommunen værende Hospitaler med Medicin, og da Udgifterne hertil for Kommunehospitalet, Marselisborg Hospital, Fattiggaarden og »De gamles Hjem« andrager ialt ca. 14000 Kr. og denne Udgift aarlig forøges og navnlig vil stige, naar Kommunehospitalet faar en medicinsk Afdeling, skal man tillade sig at ansøge om Bemyndigelse til ogsaa at fremkomme med Planer vedrørende Lokaler til et Apotek i Forbindelse med Kommunehospitalet.«

M o u s t e n forelagde og gennemgik Indstillingen i dens Enkeltheder, hvortil han knyttede en

Bemærkning om, de 2000 Kr. af den foreslaaede Udgift, 8500 Kr., til Anskaffelse af Inventar vilde blive refunderet fra Marselisborg Hospital for Inventar, der var overflyttet til dette. Endvidere bemærkede han under Omtalen af Udarbejdelse af Planen for en Funktionærbolig, at man ikke vedblivende kunde forsvare at benytte Kælderlokalerne til Beboelse, og at man manglede en Lejlighed til Chaufføren, som gerne skulde være en gift Mand.

J a k o b J e n s e n anbefalede Forslaget og udtalte, at han ansaa det for uklogt at lave de 2 Pavilloner, der hidtil var benyttet til Smittepatienter, om til medicinsk Afdeling, idet denne saa straks vilde være for lille og aldrig kunde blive moderne, hvorimod de kunde komme til at udgøre et udmærket Tuberkulosehospital. Taleren omtalte dernæst forskellige Mangler ved Hospitalets Vaskeri navnlig med Hensyn til Rumforholdene og ved Køkken- og Funktionærlokalerne. Angaaende Lejligheden til Chaufføren var Taleren ikke enig med Udvalget, men skulde i Øjeblikket ikke komme ind paa den Side af Sagen. Allerede i Aaret 1900 havde Byraadet taget Beslutning om at dele Hospitalet i en medicinsk og en kirurgisk Afdeling, naar man fik et særligt Epidemihospital og at der saa maatte ske ret omfattende Forandringer ved Hospitalet. Nu var Tiden inde, idet man ikke kunde blive ved med at benytte Barakkerne og Sct. Josephs Hospital.

M a r t h i n H a n s e n delte ganske Hr. Jakob Jensens Betragtninger, men vilde dog advare imod at stille altfor store Krav, da det, Lægerne kaldte Nutidsfordringer, var meget vidtgaaende. Der var saaledes næppe nogen Anledning til at nedrive Barakkerne, idet der altid vilde findes nogle Pati-

enter, der kunde benytte dem. I det hele taget turde Nutidskravene være saa store, at Kommunen vanskeligt kunde imødekomme dem. Man skulde ogsaa gerne vide noget om, hvad det vilde koste at administrere det paataenkte Apotek.

P. J e n s e n mente, at man skulde være varsom med at indrette et Apotek, da dette sikkert vilde blive dyrt at indrette og at drive. Udvalget maatte i hvert Fald være klar over, hvad den aarlige Udgift til Driften vilde beløbe sig til. Naar Omsætningen kun vilde andrage ca. 14000 Kr., vilde Apoteket næppe komme til at betale sig.

K j e l d S ø r e n s e n kunde ikke blot anbefale Forslaget, men ogsaa at der blev arbejdet hurtigst muligt paa dets Gennemførelse, da det var aldeles givet, at Kommunen havde for lidt Hospitalsplads, saaledes at Patienterne ofte maatte vente paa at komme paa Hospitalet og ofte kom for tidligt derfra.

M o u s t e n gjorde opmærksom paa, at Planen kun foreløbig var skitseret, og at Udvalget var ganske klar over, at der maatte spares. Den ene Barakke kunde godt blive staaende en Del Aar endnu, da den intet vilde være værd, hvis den skulde rives ned. Maaske kunde den benyttes til Patienter, der skulde underkastes Radiumsbehandling, men til virkelig syge var det uforsvarligt at benytte den. Ligesom til de andre Foranstaltninger vilde der i sin Tid komme til at foreligge Overslag over Apotekets Drift. Lægerne mente imidlertid, at det vilde blive meget billigere end et almindeligt Apotek at drive, naar det kun skulde levere Medicin til Hospitalets Forbrug.

S i m o n s e n anbefalede Udvalget at holde fast ved Tanken om at faa et Apotek indrettet

paa Kommunehospital, og udtalte Ønsket om, at dette Apotek maatte komme til at tilberede Kommunens hele Forbrug af Medicin. Nu fyldte Kommunen aarligt 24000 Kr. i Apotekernes Lommer, men ved selv at tilberede Medicinen vilde de 12000 Kr. sikkert kunne spares. Driften af Apoteket paa Københavns Kommunehospital kostede alt iberegnet kun 42000 Kr., uagtet der blev fremstillet Varer, som efter den gangbare Pris vilde koste 86000 Kr. En Omsætning paa 14000 Kr. var meget stor for et Apotek. Hvis Hr. P. Jensen vilde være med til at tjene Penge til Kommunen, vilde Taleren anbefale ham at drive paa Udvalget med Oprettelsen af et Apotek paa Kommunehospital.

Indstillingen vedtoges.

22. (J. Nr. 186—1913). Planer og Overslag til **Kloakpumpestationen**. (Se Side 116).

Magnus Nielsen erindrede om, at Sagen var blevet udsat paa Grund af forskellige Anker, der var bleven fremsat mod Tegningen til Maskinpasserboligen. Udvalget forelagde nu atter denne Tegning, der var mærket I, med sin Anbefaling, men tillige en anden Tegning mærket II, hvor det tidligere omtalte Indhug med de 2 Karnapper var udjævnet, saaledes at Værelserne var bleven noget større. Udvalget havde intet imod, om Byraadet foretrak Plan II, men ansaa vedblivende Plan I for den mest tiltalende.

Jakob Jensen anbefalede Plan II.

Marthin Hansen syntes ikke, Plan II var saa tiltalende som Plan I. Stuerne var vel blevet lidt større, men de var gode i Forvejen, og Bygningen var ikke blevet forskønnet.

Plan I vedtoges.

